
Nyt om

ARBEJDERMUSEET

& ARBEJDERBEVÆGELSENS BIBLIOTEK OG ARKIV

oktober-december

2009 nr. 3

UDSENDT AF ARBEJDERMUSEETS VENNER

Forside-foto: Fra Arbejdermuseets særudstilling ”Statsministre- 8 Socialdemokrater” ses her: Den handlekraftige folketribun H. C. Hansen dirigerer Tivoligården i foråret 1956. (privateje). Læs mere om udstillingsåbningen side 7-9 og om en antologi om udstillingens emne side 10-11.

Særudstillinger i 2009

STATSMINISTRE

8 socialdemokrater

13. juni.- 5. april 2010

Husk Kulturnatten den 9. oktober med Åbent Hus på museet og live swing-musik i festsalen afvekslende med modeopvisninger. Der er også aktiviteter i skolestuen, i museumsgården. I Cafe & Ølhalle serveres varm suppe og godt øl.

Åbningstider:

Museet: Alle dage kl. 10-16

Bibliotek og Arkiv: Mandag-torsdag kl. 10-16

Vejledning: Tirsdag og torsdag kl. 12-16

Tlf.: 33 93 25 75

Omvisninger kan bestilles:

Mandag-torsdag kl. 13-16

Tlf.: 33 48 03 30

Café & Ølhalle "1892":

Alle dage 11-17, køkkenet åbent 11.30-16.00

Tlf.: 33 33 00 18

E-post: arbejdermuseet@arbejdermuseet.dk

Hjemmeside: www.arbejdermuseet.dk

NYE MEDLEMSTILBUD

Velkommen tilbage efter sommerperioden.

Venneforeningen byder på tre ret forskellige, men alle spændende medlemstilbud de kommende måneder. Det gælder en gratis teaterforestilling om lighed og ulighed i samfundet, som kan ses i museets festsal med skuespillere fra den populære ”Rejse-scenen” søndag den 27. september (se side 23). Det gælder en rundvisning på Assistentens Kirkegaard blandt bl.a. arbejderbevægelsens pionerer søndag den 25. oktober (se side 15), og endelig venneforeningens store årlige solhvervsfest tirsdag den 1. december (se side 23).

Sidstnævnte dato-placering er ny i forhold til tidligere år og skyldes en forventet midlertidig lukning af festsalen i bl.a. november i forbindelse med Arbejdermuseets igangværende tagprojekt. På gensyn i venneforeningen!

*Med venlig hilsen
Bestyrelsen*

Nyt om Arbejdermuseet udgives af Arbejdermuseets Venner. **Redaktion:** Henning Grelle, Preben Hansen, Jørgen Strand, Peter Ludvigsen, Hanne Abildgaard, Jacob Bjerring-Hansen, Helle Leilund, Linda Nørgaard Andersen og Preben Sørensen (ansvarshavende redaktør). **Lay-out og tryk:** Ihle Grafisk Produktion, Broager. **Oplag:** 3.000 eksemplarer. Bladet udkommer d. 15/1, 15/4 og 1/10 med deadline 1 måned før. **Redaktionens adresse:** Redaktør Preben Sørensen, Sundgade 3, 6400 Sønderborg, tlf. 33 91 85 10. E-mail adresse: prebensorensen@bbsyd.dk **ISSN nr. 0907-0753.**

Mere om Arbejdermonumenter

Af Peter Ludvigsen

Der er ved at tegne sig en interessant mulighed for at markere arbejderhistorien internationalt, men det kommer til at tage nogle år.

Jeg har tidligere fortalt, at museet sidste år – i forbindelse med revisionen af tentativlisten (forslagslisten) til UNESCO's liste over Verdens kulturarv – foreslog Arbejdernes Forsamlingsbygning (1879), som museet har til huse i.

Kulturarvsstyrelsen svarede, at det måske var en bedre idé at undersøge mulighederne for at foreslå UNESCO en såkaldt transnational serienominering af arbejderne forsamlingsbygninger til tentativlisten.

Altså at undersøge muligheden på verdensplan. Samtidig stillede styrelsen midler til rådighed for undersøgelsen.

Det er egentlig bemærkelsesværdigt, at der tilsyneladende ikke findes nogen, som har et samlet overblik over den slags bygninger. Nationalt går det helt fint, men internationalt bliver man igen henvist til de nationale beskrivelser.

Derfor har opgaven i første omgang bestået i at finde frem til egnede muligheder og dernæst i at bygge et in-

ternationalt netværk, som kan bruges som partnere i undersøgelsen. Det er nemlig ikke blot et spørgsmål

Vooruit in Gent. Bygget for overskuddet fra det kooperative brødsalg.

om at finde bygninger fra arbejderhistorien frem, men også om samtidig at få fastlagt et sæt bedømmelseskriterier for bygningerne og deres tilstand i dag, sådan at alle kan vurderes på et ensartet grundlag.

UNESCO stiller en række krav, som skal opfyldes for at bygningerne kan komme i betragtning som monumenter til tentativliste.

For det første er det vigtigt, at bygningen stadig har bevaret autenticiteten. Langt hovedparten er fra slutnin-

gen af 1800-tallet og begyndelsen af 1900-tallet og mange har selvfølgelig ført en omskiftelig tilværelse.

I Tyskland har flere været bombet under 2. verdenskrig, og både i Tyskland og Østrig har der været borgerkrigslignende kampe omkring dem både i 1919 og 1934. I Finland var forsamlingshuset Paasitorni i Helsingfors hovedkvarter for De Røde under den Finske borgerkrig og blev bombarderet – i øvrigt af tyskere – i slutningen af borgerkrigen.

Andre steder må man med skam melde, at fagbevægelsen undervejs helt har tabt interessen i bygningerne og solgt dem eller ganske enkelt revet dem ned. Men de fleste steder har bygningerne været en del af historien i de forløbne år og f.eks. fået ændret funktioner og udseende alt efter behov og sjældent til det bedste.

Besøg af Stauning

Forsamlingshuset Vooruit (Fremad) i Gent i Belgien – bygget i Art Nouveau stil i 1906 – har bevaret

Folkets Hus i Motala.

en høj grad af autenticitet. Bygningen er fredet og stadigvæk et fornemt arbejdermonument – selvom den i dag fungerer som et meget populært spillested med hundredvis af arrangementer om året. Bygningen overlevede oven i købet, at canadierne gjorde den til deres hovedkvarter i slutningen af 2. Verdenskrig og bl.a. opstaldede deres heste i forsamlingshallene. Det imponerende hus blev i øvrigt bygget af overskuddet fra den kooperative brødfabrik!

I Frankfurt i Tyskland overlevede tysk LO's forsamlingsbygning bombardementerne under 2. Verdenskrig så godt, at den blev amerikansk hovedkvarter i foråret 45. De gjorde den til deres hovedkvarter, fordi der blot skulle sættes nye vinduer i. Og de havde altså ingen heste. Denne bygning er bygget af en af de kendte tyske Bauhaus-arkitekter i 1929.

Bygningen i Hamburg "Besenbinderhof" ligger tæt ved Hovedbanegården og blev temmelig beskadiget under krigen. Den er bygget i årene fra 1903 til 1913. Efter krigen er den først blevet genopbygget, men har derefter fået fjernet mødesalen og tilføjet nye bygningsdele, som sletter en del af den originale frontræden. Her erklærede den tyske

arbejderleder August Bebel ved åbningen d.29.12.1906, at "...dette hus skal være vor åndelige våbensmedie, hvor ikke kun kampene for forbedringen af arbejderne samfundsmæssige placering besluttes, men også hvor samfundets krigsplaner forrådes..." Af Staunings dagbøger fremgår det i øvrigt, at han tit gæstede huset i Hamburg.

I Helsinki drives arbejderforsamlingsbygningen Paasitorni i dag som et professionelt kongrescenter ejet af arbejderbevægelsen. Det hus er samtidig meget fint restaureret og vedligeholdt og derfor med en meget fornem original fremtoning.

Ligesom de andre bygninger er det arbejderne selv, der stod for bygningen af huset, men arkitekten Karl Lindahl er af den finske national-romantiske arkitekturskole, som leverede en række verdenskendte bygningsværker i 1900-tallets første årtier.

Det helt uroligt spændende socialdemokratiske Wien rejste i årene efter kejserrigets sammenbrud i 1918 og op til begyndelsen af trediverne en række markante bygninger til brug for arbejderbefolkningen i byen. Mange af disse bygninger står stadig som monumenter over socialdemokratisk

strategi for forbedring af arbejderklassens vilkår.

Kendt er den berømte boligbebyggelse "Karl Marx Hof", oprindeligt bygget til at rumme 7000 beboere og alle faciliteter til hverdagens funktioner for arbejderne fra vuggestue over skole til forretninger og sportpladser.

Desværre er der kun de meget imponerende facader tilbage på en meget storslået forsamlingsbygning "Das Arbeiterheim Favoriten". Det var ikke en beboelse, men en forsamlingsbygning. I dag er det et stort, flot hotel og et meget lille hjørne er administration for bydelens Socialdemokrati.

Kan sagtens måle sig

Arbejdermuseets bygninger i København kan sagtens måle sig i den internationale konkurrence, og vi fremstår klart som et af de mest velbevarede monumenter og samtidig med en klar autenticitet. Men det er også den eneste bygning, der i sig selv er gjort til et museum.

For at komme i betragtning til listen over kulturarv skal monumentet også have en vis størrelse. Det kan muligvis være et problem i forbindelse med et af de mest velbevarede og autentiske af alle, Folkets Hus ved Motala Mekaniska Verkstad. Det ligger i Motala ved Vättern i Sverige.

Den imponerende entré til Folkets Hus "Paasitorni" i Helsinki.

Der er tale om et træhus og om den mindste af de bygninger vi i øjeblikket har kig på. Men hvilket hus! Det er tegnet af en ingeniør på fabrikken og bygget i 1906. Arbejderne var lock-outet og havde under lock-outen besluttet at få bygget huset. Inden de kom i gang, blev lock-outen hævet bortset fra for snedkerne, og de fik så af kammeraterne overdraget opgaven.

Derfor står der i dag et meget fornemt træhus i en svensk ingeniørs lokale

art-nouveau stil. Bygningen emmer af talent, harmoni og materialekendskab og står næsten helt uændret. Den lokale arbejderbevægelse har simpelthen hæget om bygningen selv om den i mellemtiden har flyttet driften til det nye store Folkets Hus nede ved søbredden med plads til mange flere mennesker.

Men den gamle forsamlingsbygning er et helt unikt monument over fabrikens arbejderes tekniske kunnen og viden.

Og i Melbourne i Australien ligger det ældste forsamlingshus i Verden (vistnok). Det er fra 1859 og også bygget af arbejderne til sig selv. Huset er stadig intakt, men er for øjeblikket anbragt i en slags venteposition i projektet. Kontakterne skal først bygges op.

Vi er kun ved en start, og jeg regner med, at de kommende numre af "Nyt om Arbejdermuseet" rummer historiens fortsættelse.

Første særudstilling på tværs

Både tidligere- og kommende statsministre til udstillingsåbning

Af Preben Sørensen

- Denne udstilling er det første produkt efter sammenlægningen af Arbejdermuseet og ABA, hvor der er arbejdet på tværs af vores forskellige funktioner, sagde direktør Peter Ludvigsen ved åbningen den 12. juni af museets nye særudstilling "STATSMINISTRE – 8 socialdemokrater".

Trods regnvejr var der fuldt hus i museets festsal, da Peter Ludvigsen bød velkommen til denne udstilling i anledning af ABA's 100 års jubilæum, med en særlig velkomst til gæsterne fra andre nordiske arbejdermuseer og til fhv. statsminister Anker Jørgensen, som han betegnede som en del af udstillingen...

Han bød også særligt velkommen til den kommende statsminister, S-formanden Helle Thorning-Schmidt, som officielt åbnede udstillingen.

- Jubilæet bliver endvidere markeret med museets årbog som et temanummer om ABA, ligesom der er udarbejdet en spændende antologi og katalog om udstillingen, sagde museumsdirektøren, der takkede holdet bag ud-

stillingen med inspektør Helle Leilund i spidsen, for et flot resultat samt takkede en række organisationer og fonde for økonomisk støtte til udstilling og katalog.

Det drejer sig om Augustinus Fonden, Dansk El-forbund, Dansk Jernbaneforbund, Dansk Metal, Fremads Jubilæumsfond, LO's Kultur- og Projektpulje, Socialdemokraterne, Den Grafiske Almenvælgørende Fond samt 3F's Medie- og Kulturfond.

"Vi nåede det - sgu"

Museets arkivchef – og mangeårig leder af ABA, Henning Grelle, gav derefter et livligt portræt af den 100-årige med ordene:

- Vi nåede det sgu, at blive 100 år, og vi medarbejdere er både lettede og stolte over, at det blev nået.

- At stå her i salen, der kun er 30 år ældre end ABA, er naturligvis en ære for mig – men jeg tror jeg taler på alle medarbejderes vegne – når jeg siger at ABA altid har været en sjov og interessant institution at arbejde i – men det har ikke altid været lige nemt !

- Der har været tider, man ikke tænkte så meget over, om vi kunne nå de 100 år, men måske blot at overleve til et årsskifte. Der har også været tider med nedskæringer – tider hvor mangel på plads til samlingerne gav grund til tvivl om fremtiden.

Hvad skulle der ske? Hvordan skulle økonomien klares. Gang på gang er vi kommet igen, er kommet et skridt videre og har kunnet forbedre institutionens rammer.

- Hvordan kunne det lade sig gøre? Svar: ABA har gennem årene oparbejdet unikke samlinger – der år for år blev suppleret.

At udbrede kendskabet til disse samlinger gennem forskning, formidling, udlån og alle former for hjælp har altid været hjerteblod for medarbejderne. Det er det, der holder os oppe og udgør det engagement, der skal til og altid er til stede, uanset om andet går lidt frem og lidt tilbage.

En af skatkisterne

- Vi vil bidrage til forskningen – vi vil hjælpe de unge med deres opgaver om arbejdsforhold, og vi vil være

med til at styrke interessen for arbejderhistorien. Men vi har ikke kunnet gøre det uden hjælp og hermed en stor tak til fagbevægelsen, fortsatte Henning Grelle.

- Vi har valgt at markere dagen i dag ved at åbne en af skatkisterne – vore statsministerarkiver – som vi er stolte af. Vi gør det fordi de hører til vore mest benyttede – år efter år – og vi gør det for at et større publikum kan få glæde af de mange spændende sager.

- For 5 år siden fusionerede ABA med Arbejdermuseet. Hvis nogen er i tvivl, om det var en god idé – så se udstillingen og døm.

Selvfølgelig kunne vi have lavet samme udstilling hvis de to havde samarbejdet – javist – men ikke med det ansvar og det engagement som alle har lagt for dagen: Det er ”real ABM”.

Tak til Stauning

Han rettede som afslutning en speciel tak til én af de store socialdemokratiske statsministre – nemlig Stauning:

- Da han døde under besættelsen i 1942, blev hans arkiv og effekter bragt op på 5. salen i Rosenørns Allé, hvor også parti og fagbevægelse havde til huse. Da Staunings effekter kom til, steg frykten for at huset kunne blive ramt af schalburgtage, og jagten for at finde et eget og egnet sted for ABA begyndte.

- Jeg tror, at købet af villaen på Hjalmar Brantings Plads i 1944 sikrede ABA's videre eksistens og at den egentlige virksomhed tog fart herfra. Det er jo historie – og man kan læse videre i vores netop udgivne årbog, sagde ABA's leder, der takkede alle, som støtter ABA og AM samt forfattere og alle omkring udstillingskataloget og hele udstillingen.

Af politisk og historisk interesse

Museumsinspektør Helle Leilund takkede varmt sine kolleger for godt samarbejde og fortalte om ideer og perspektiv bag udstillingen, som hun betegnede som sit svendestykke:

- Der ligger et omfattende materiale til brug for særudstillingen, hvor vi selv råder over de syv fhv. S-statsministres arkiver, mens Vilh. Buhls arkivalier forefindes i Rigsarkivet.

- Vi viser arkivalier af politisk og historisk interesse, om både de velkendte – og de mindre kendte sider af de pågældende politikeres liv og færd.

- Udstillingen handler dels om de enkelte tidligere statsministre, dels om de mere generelle forhold for dem alle og deres familier, sagde Helle Leilund, der beklagede, at

Den elegante plancheudstilling med en afdeling for hver af statsministrene, er blot en del af den store og alsidige særudstilling.

nyligt afdøde statsministerfrue, Helle Virkner, ikke kunne deltage – hun havde haft kontakt med hende flere gange i.f.m. udstillingen.

Visit som 16-årig

- Jeg er stolt af at være her, og det er dejligt at være her. I bevægelsen er vi gode til at holde jubilæer, og vi værner om vores historie, sagde S-formand Helle Thorning-Schmidt i sin tale.

Hun mindedes sit første besøg hos ABA i hendes studietid som 16-årig, hvor hun generelt fandt ud af at Karl Marx havde uret og Socialdemokratiet ret i de principielle politiske spørgsmål, men også at ABA varetager vores fælles historie og altid tager godt imod de besøgende:

- Hvis vi ikke ved hvor vi kommer fra, ved vi heller ikke, hvor vi skal hen, understregede partiformanden, der i forbindelse med udstillingen fremhævede Staunings store betydning for demokratiet, samtidig med at han var folkelig, som også Anker J. er det.

- De socialdemokratiske statsministre har alle forstået at gøre visioner til praktisk politik – de førte os frem til velfærdssamfundet. De forstod deres samtid og også de udfordringer, som de stod overfor, sagde Helle Thorning-Schmidt, som takkede ABA's medarbejdere gennem de 100 år og understregede at de bedste resultater har vi stadig foran os !

Peter Ludvigsen takkede for åbningstalen og overrakte partiformanden ABA's 75 års jubilæumsbog "Under de røde faner", ligeledes forfattet af Henning Grelle. Han gav derefter ordet til Poul Nyrup Rasmussen alias hans "parodist", folketingsmedlem Mogens Jensen, som under stor jubel talte som den tidligere partiformand og statsminister og bl.a. præciserede, at "det handler om at finde ud af hvad vi er gode til" samt sluttede med sit slagord "Ich bin ein kurveknækker" !

Udstillingen er åben frem til 5. april 2010. Samtidig med udstillingens åbning blev udgivet en antologi med bidrag fra bl.a. en lang række af kendte historikere (se omtalen på de næste sider).

På ny var der mere end fuldt hus i festsalen ved åbningen af en særudstilling – her er lille udsnit af de mange gæster bl.a. medlemmer af venneforeningen.

S-formand Helle Thorning-Schmidt på talerstolen i festsalen, da hun åbnede udstillingen.

Ved åbningen blev Anker Jørgensen vist rundt af Henning Grelle og besøger her "sin egen stand" på udstillingen.

De otte, der stod i spidsen

Bogen, der ledsager udstillingen om Danmarks socialdemokratiske statsministre

Af Preben Hansen

Se udstillingen og læs bogen. Du vil ikke fortryde det, for både udstillingen og bogen er levende historiefortælling til markering af, at Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv, nu fusioneret med Arbejdermuseet, har bestået i 100 år.

At bogen er blevet så frisk og varieret, skyldes utvivlsomt, at redaktørerne Henning Grelle og Helle Leilund har uddelegeret opgaven til otte skribenter, historikere og journalister mellem hinanden. De giver os forholdsvis korte beretninger, men efter læsningen føler man at have fået fat i det væsentlige om den stovte Stauning, den støtte Buhl, den stemningsfulde Hedtoft, den standhaftige H.C., den styrvoltige Kampmann, den statsmandssikre Krag, den stødsikre Anker og den stræbsomme Nyrup.

Tilsammen stod de inden for en periode på 75 år i spidsen for opbygningen af det danske velfærdssamfund, hvis vækst først fra 2001 er kommet under angreb i hænderne på liberalister og folkepartister. De otte stod for fællesskab og solidaritet. VKO står for mig, mig, mig, og Fanden tager de sidste.

Mere end halvdelen af bogens 178 sider er billedsider. Den, der har set udstillingen, genkender mange af billederne, men dels ser man ikke alle detaljer på en udstilling, dels trænger det enkelte billede stærkere ind, når man sidder med det i en bog. Bagsiden er en tegning af Roald Als, der fremstiller Stauning som en anden Holger Danske, siddende i en af Kronborgs kasematter rede til at gribe ind, når landet er i fare. Sker det ved næste folketingsvalg?

Henning Grelle, der med sin store Stauning-biografi har placeret sig som den førende skildrer af Stauning-epoken, har naturligvis skrevet bogens indledende kapitel om landsfaderen, der var statsminister i sammenlagt femten-et-halvt år, en rekord, ingen hidtil har slået.

Grelle lægger stor vægt på det program, som Stauning personlig udformede under titlen "Danmark for folket", og som ved Stauning-eller-Kaos-valget i 1935 blev belønnet med 46,1 pct. af stemmerne. Men Grelle glemmer ikke Stau-nings mørke stunder, hans usikre ledelse af sin første regering 1924-26 og hans nederlag, da forslaget til ny

Grundlov i 1939 manglede 11.762 stemmer i at blive vedtaget.

En Urias-post

Stauning døde under besættelsen, og det var under mildest talt vanskelige forhold, at hans efterfølger, finansminister Vilhelm Buhl, overtog statsministerposten. Journalisten og juristen *Poul Smidt* beretter om denne embedsmand, der blev politiker og fik en Urias-post, som hjembragte ham angreb fra modstandsbevægelsen, men ikke desto mindre blev chef for befrielsesregeringen med modstandsbevægelsens accept og medvirken. Poul Smidt mener, at historiens dom ikke forhaster sig, og derfor tør han ikke sige, om H. C. Hansen vil få ret i, at ingen vil bestride, at Buhl var sit lands gode og redelige søn.

Professor *Poul Villaume* skriver om Hans Hedtoft og lægger helt naturligt vægten på Hedtofts iver for at skabe et nordisk forsvarsforbund og hans skuffelse, da det ikke lykkedes. Derefter blev det Hedtoft, der førte Danmark ind i det atlantiske forsvarssamarbejde, kendt som NATO. Villaume påpeger,

at Hedtoft under denne udvikling stedse lå nærmere svenskernes end nordmændenes synspunkter, men resultatet blev, at Norge og Danmark sluttede sig til Atlantpagten, medens Sverige forblev neutralt.

Johnny Laursen, lektor ved Aarhus Universitet, har meget præcist kaldt sit kapitel ”H. C. Hansen og det handlekraftige demokrati”. Det stemmer med manges erindring om den lille mand med de faste skridt og det klare blik. Han stak ikke op for bollemælk, men ophøjede i 1956 et mæglingsforslag til lov, skønt arbejderne havde stemt nej til det. Christiansborg Slotsplads var sort af mennesker, der protesterede mod den socialdemokratiske statsministers politik. Men som Laursen skriver: ”Han var en udpræget de svære tiders politiker – en mand hvis styrke voksede med truslerne mod folkestyret og mod bevægelsen”.

Kuglelynet Kampmann

Blandt skribenterne i denne bog er også Berlingske Tidendes og fjernsynets kendte kommentator *Thomas Larsen*. Han skriver om ”Kuglelynet Kampmann – ideernes og løsningernes mand”, der ligesom Buhl var akademiker og embedsmand og ganske uforudset havnede på både finansminister- og statsministerposten. I modsætning til Buhl blev Kampmann endog

formand for Socialdemokratiet. Det er en meget livfuld skildring af den ma-nio-depressive, men højt begavede og hittepåsomme Viggo Kampmann, som efter kun to års statsministervirke måtte trække sig på grund af en hjertesygdom.

Historikeren *Bo Lidegaard*, der har haft en så dundrende succes med sin Krag-biografi, har været selvskreven til at tage sig af Jens Otto også i denne bog, og det gør han med vanlig kompetence. Vi følger både den politiske og den personlige udvikling gennem Krags liv – statsmanden, der førte Danmark ind i EU (dengang EF), men som endte i en slags menneskelig opløsning efter frivilligt at have forladt magten, fordi han troede, at lykken var an-

detsteds at finde. Men mere end nogen anden kom Krag til at påvirke Danmarks udvikling i årene efter krigen, konkluderer Lidegaard.

Journalisten *Alex Frank Larsen* har valgt at skildre Anker Jørgensen halvvejs i interview-form, halvvejs som en beretning. Han har mødt Anker et par gange i hans nuværende bolig i plejecentret Plejebo i Saxogade på Vesterbro i København, og til dels bliver kapitlet derfor Ankers personlige kommentarer til fortidens begivenheder og foreteelser. Det er meget vellykket, og læseren får fornyet sin følelse af, at Anker med rette på det personlige plan har været den vistnok mest vellidte og afholdte statsminister nogensinde.

Anker har altid haft let ved at falde i snak med folk. Han har en tillidsvækkende og ligefrem facon, der har gjort ham populær hos såvel børn som voksne. Børnetegningen er en gave fra Morten til Anker. Den kan ses på udstillingen.

Den foreløbig sidste i rækken af socialdemokratiske statsministre bliver behandlet af kommunikationsrådgiver *Hans Stavnsager*. Han giver naturligvis Poul Nyrup Rasmussen kredit for *flexicurity*, det bevægelige arbejdsmarkedssystem, der har medvirket til at effektivisere Danmarks erhvervsliv og stadig bliver kopieret rundt i verden. Men Stavnsager lægger heller ikke skjul på den katastrofale virkning, som Nyrups løfte om den urørlige efterløn fik, fordi den senere justering blev opfattet

som alle tiders politiske løftebrud. Stavnsager mener, at den egentlig skyldige var finansminister Mogens Lykketoft, der nok aftalte en justering med de borgerlige, men dermed mente at hindre en senere afskaffelse af hele ordningen.

Internt blev det til et brud mellem de to gamle venner og medkæmpere, Nyrup og Lykketoft, og Stavnsager ser heri årsagen til, at Lykketoft flyttede fra Finansministeriet til Udenrigsministeriet i den sidste del af Nyrups regering.

Således har bogen om de otte statsministre også fået en næsten aktuel vinkel – uden dog at komme ind på den nærmeste fremtid: Hvornår tiltræder den niende?

Antologien er på 179 sider. Pris: 188 kr (minus sædvl. medlemsrabat). Antologien er udgivet med støtte fra Fremads Jubilæumsfond og fungerer som katalog til udstillingen, rigt illustreret med fotografier af mange af de udstillede arkivalier og genstande.

Leg med historien

Nye sommer-aktiviteter på museet

I forbindelse med skolernes sommerferie havde Arbejdermuseet åbnet nye muligheder for, at børn kunne gå på opdagelse i historien – gerne sammen med forældre eller bedsteforældre.

I de nyindrettede lokaler var en række faciliteter stillet til rådighed for børn, der

vil gå på opdagelse i historien. Børnegæsterne kunne klæde sig som arbejderbørn fra slutningen af 1800-tallet, de kunne gå på opdagelse i "det hemmelige klædeskab", hvor arbejderbørnenes verden venter sine fortællinger. Børnene kunne også læse barndomserindringer fra

perioden omkring år 1900, ligesom en række opgaver kunne løses – især i udstillingen om Familien Sørensen – tre generationer af arbejdere i 1900-tallets København. Endelig var der mulighed for at farvelægge tegninger med motiver fra udstillingen om Familien Sørensen.

Var der for varmt inden døre, var der mulighed for at prøve gamle børnelege, fra sjippetov til ringspil og kæpheste i museets gård, som oprindeligt er en baggård.

Som sædvanlig i sommerperioden var museets festsal udsmykket med faner, som var det til et møde i forbundet. Denne gang var det Sømændenes Forbunds faner, der dannede tema.

De gamle børnelege blev afprøvet i gården.

Spændende tegninger af Hans Løllesgaard

Af Vagn Buchmann

I december 2005 opnåede Arbejdermuseet en ny gevinst på kunstfronten, som desværre forblev ganske ubeskrevet her i bladet. Vi fik da overdraget en samling tegninger af Hans Løllesgaard. I forvejen var museet via fusionen med ABA kom-

met i besiddelse af en række portrættegninger fra hans hånd, og hermed har museet endnu engang udvidet sin beholdning af arbejderkunstneres værker. Det er på tide, at vi nu præsenterer manden bag tegningerne nærmere.

Hans Ruge Løllesgaard (1923-93), som var en bror til maleren Knud Løllesgaard, var fynbo, uddannet på Kunstakademiet 1944-51, hvor han bl.a. havde den store grafiker Aksel Jørgensen som lærer. I sine yngre år var Løllesgaard på enkelte

Max Harvøe 1978

To kendte skikkelser i fagbevægelsen i Løllesgaards streg. Fra venstre Max Harvøe. Tegnet i 1977-78, papir, tusch (originalstørrelse 320 x 240 mm) og Hans Rasmussen. Dateret 1972, papir, tusch (originalstørrelse 320 x 240 mm). Begge er købt 2001 til ABA fra kunstnerens enke.

udlandsophold i Holland og Sydeuropa og i 1970'erne besøgte han to gange Israel. Herfra stammer nogle af hans ret få malerier, men det var som tegner han slog sit navn fast.

Under Besættelsen leverede han en kort tid tegninger til Politiken og Berlinske Tidende, men snart skiftede han til den socialdemokratiske presse, som han tjente trofast resten af livet. Hans virke skaffede ham flere priser og udmærkelser, heriblandt Danske Bladtegners Hæderslegat 1967 og Storm P.-Legatet 1984.

Først og fremmest blev Lollsgaard kendt som Social-Demokratens, senere Aktuelt, tegner gennem fire årtier, fra 1950 til 1991. Hans felt var bredt, da han tog sig

af karikaturer og "symbolske tegninger" såvel som reportage-, arbejds- og teatertegning samt rene portrætter. I alt regner man med flere tusind tegninger, hvoraf vi kun har fået en mindre del. Han forsynede også fagblade med sine tegninger og leverede illustrationer og omslag til en del bøger, f.eks. Thomas Nielsens: "Viden er våbnet" (1982) og "... foren jer! Fra Pio til Anker" (1983), i anledning af 100-året for Karl Marx' død.

To forskellige kunstnere

Portrættegneren og karikaturtegneren Lollsgaard kan virke som to vidt forskellige kunstnere. I sine portrætter er han strengt naturalistisk, typisk er hans nærmest matematiske nøjagtighed og de mange lige streger, som næsten leder tanken hen på ar-

kitekttegninger. I vores samling findes flere portrætter af fagbevægelsens ledende mænd samt af statsminister Viggo Kampmann. I karikaturer og symboltegninger brugte han derimod ofte en bølgende og slynget streg, fantasifuldt kombineret med brede mørke flader.

For begge grupperes vedkommende kan vi takke Hans Lollsgaards enke, Eugenie Lollsgaard, som i 2001 valgte at sælge portrættegningerne til ABA, der fik tilskud fra LO's Oplysningsforbund. Ved fusionen er de nu blevet en del af museets samling. Den store samling af karikaturer og symbolske tegninger købte museet 2005. I alt drejer det sig om ca. 400 tegninger, som nu er under registrering.

Skoletjenesten udvider på museet

Af Linda Nørgaard Andersen

1. juni blev Skoletjenestens nye undervisningslokaler for første gang taget i brug. Dette skete i forbindelse med museets nye undervisningstilbud "Baggårdens børnearbejdere", hvor elever mellem 3. og 6. klasse kan følge arbejderbørns hverdag i slutningen af 1800-tallet.

1. juli åbnede undervisningslokalerne for Arbejdermuseets øvrige gæster, og

de har gennem sommeren været velbesøgt. Lokalerne vil fremover stå åbne for øvrige gæster i skolernes ferie, i weekender og på hverdage mellem kl. 14 og 16.

Lokalerne er indrettet i samarbejde med scenograf Marianne Hartvig Nielsen, og rummer bl.a. en gammel skolestue, en arbejderstue og en pilfingerzone med dragter, klædeskab og barndoms-er-

indringer. Lokalerne findes på anden sal i forlængelse af udstillingen om Familien Sørensen.

I forbindelse med indretningen af undervisningslokalerne vil Skoletjenesten gerne takke venneforeningens medlemmer for de mange spændende genstande, inventar og rekvisitter vi har modtaget. Det har været en stor hjælp.

Succes med jazz-matiné

Venneforeningens egen ”sommeraktivitet” var den jazzmatiné i festsalen, som næstformand Jørgen Strand foreslog – og fik stærk tilslutning ved venneforeningens generalforsamling.

Arrangementet fandt sted søndag den 3. maj, hvor Finnney's Jazzmen's seks mand store store band underholdt med et spændende og livligt koncert-foredrag om New-Orleans jazzens historie – fra New Orleans til København!

Der var atter fuldt hus i festsalen, hvor deltagerne også selv deltog aktivt i koncerten med flere populære fælles-sange med rytme i. Orkestret fik stort bifald, og alle havde en hyggelig eftermiddag.

Nogle af deltagerne i den smukke festsal -her set fra balkonen- med Finnney's Jazzmen på scenen.

(Foto:John Larsen)

Rundvisning på Assistens Kirkegård

Nørrebro's socialdemokratiske Folketings- og Regionsråds-kandidat Lars Gaardhøj viser rundt på Assistens Kirkegård **søndag 25. oktober kl. 14.00** og fortæller om de mange markante skikkelser fra arbejderhistorien, der ligger netop her. Se bl.a. de nyrenoverede sten for Sigvald Olsen og Ulrik Peter Overby samt Martin Andersen Nexø's imponerende gravsten.

Udover de mange arbejdergravsten er det en oplevelse at være på Assistens grundet den varierede fauna, men skam også de mange kunstnere, der ligger på Assistens, som f.eks. H. C. Andersen, Heerup, Scherfig, Turell, Kløvedal Reich m.fl.

Vi mødes kl.14 på Kapelvej 2 uden for kirkegården og går så ind samlet.

Bestyrelsen

Arbejder-oase på Assistens tager form

Lars Gaardhøj bag vellykket initiativ

De fleste kender det "Røde hav" på Vestre Kirkegård i København, hvor en række socialdemokratiske statsministre ligger

begravet. Men nu tager en arbejder-oase på Assistens Kirkegård, ligeledes i hovedstaden, også så småt form.

Folketings- & Regionsråds-kandidat Lars Gaardhøj (S) har indsamlet til renovering af to væltede gravsten, hvilket også var omtalt i forrige nummer af Venneforeningens blad.

De to gravsten er nu blevet renoveret og genrejst på Kirkegårdens fredede om-

råde, der i forvejen allerede huser flere markante arbejderledere, som f.eks. Socialdemokratiets stærke formand P. Knudsen eller C. Hørdum, der var en af partiets to første folketingsmedlemmer, som opnåede valg i 1884.

"Derfor kan man sige, det er en arbejder-oase, nu da også Sigvald Olsen og Ulrik Peter Overby er kommet til" fortæller Lars Gaardhøj.

Renoveringen har kostet knap 54.000 kr., og han kunne glædeligvis oplyse ved redaktionens slutning, at alle pengene er kommet i hus. Han har samlet ind på nettet, diverse fagforeninger og faglige klubber er blevet ansøgt, der blev samlet ind 1. maj i Arbejdermuseet, og Socialdemokratiet har også spyttet godt i kassen.

Lars Gaardhøj vil gerne takke de medlemmer af Venneforeningen, der allerede har støttet og for at gøre takken lidt mere synlig, inviterer Lars Gaardhøj Venneforeningens medlemmer på en rundtur på Assistens Kirkegård søndag den 25. oktober (se annoncen på forrige side).

U.P. Overbys renoverede gravsten

Og Sigvald Olsens fornyede sten

Nyt om bøger v/Preben Sørensen

Om at finde sin vej i verden på Vesterbro

Veloplagt erindringsbog med socialdemokratisk fortegn

Et aktivt medlemskab af Arbejdermuseets Venner kan føre til meget godt. Således også for læserne af en smuk erindringsbog af tidligere chefredaktør i A-Pressen og ambassadør Preben Hansen, der efter et indlæg om arbej-

dererindringer ved et møde i venneforeningen, fulgte en opfordring af museumsdirektør Preben Ludvigsen om at nedfælde sine mange oplevelser gennem årene på papiret.

Det er således sket i form af bogen **”Enghavevej – barn og ung i København 1925-45”**, hvor den nu 84-årige med stor varme og solidaritet fortæller om livet i en socialdemokratisk arbejderfamilie på Vesterbro og i Sydhavnen i København – med stor taknemmelighed over for sine forældre, der trods afsavn lod ham gå i skole i 12 år. Det blev grundlaget for hans efterfølgende to løbebaner: Først 20 år ved den socialdemokratiske presse, hvor han sluttede som chefredaktør for *Aktuelt* og derefter 30 år i diplomatiet, hvor han sluttede som ambassadør.

Disse 50 år venter vi nu på en efterfølgende erindringsbog om, hvor den første koncentrerer sig om barne- og ungdomsårene som en klassisk historie om at vokse op og finde sin vej i verden. Og når det gælder Preben Hansen og hans omgivelser i denne periode af Danmarks-historien skete det med et klart socialdemokratisk fortegn:

-Min barndom og ungdom forløb samtidig med, at Socialdemokratiet med tryk på demokrati nåede frem til at lede landet og til at påbegynde sociale reformer, der

Juni 1943: Preben Hansens forældre, Jens Peter og Ingeborg Hansen, sammen med deres søn Studenten, foran opgangen til familiens daværende lejlighed i K.M. Klausens Gade 6.

lagde grundlaget for det danske velfærdssamfund. Jeg oplevede udviklingen bogstavelig talt i børnehøjde, og selv om jeg vel først senere i livet fik øjnene op for perspektivet, har mennesker og begivenheder altid stået klart i min hukommelse, skriver forfatteren i sit forord.

Ærlig og kærlig fortælling

På bogens 240 sider får læseren en livlig og ofte spændende skildring af dagliglivet i dette arbejderkvarter med megen arbejdsløshed, der også ramte hans far, indtil han blev fast ansat ved Københavns Vandforsyning, om hans hjemmegående mor, om nabosammenhold og med glade stunder i familien med udflugter samt til møder og fester i det nærliggende Folkets Hus.

Det er den ærlige og kærlige fortælling om dagligdagen i en arbejderfamilie, hvor læseren også føres tilbage til de forrige generationer af familien og de beskedne vilkår der dengang herskede.

Der er også gode skildringer af familiens venner og naboer, som tilsammen giver en godt indtryk af de mennesker og de holdninger vort nuværende Danmark er skabt af.

Den udførlige beskrivelse af forfatterens skoletid på Enghavevejens Kommuneskole og senere Statsgymnasiet Schneekloths Skole på Vær-

nedamsvej med gode og ofte sjove portrætter af lærerstaben, giver samtidig et godt indtryk af hans egen glæde ved at tilegne sig kundskaber – samtidig med en stærk vilje til at skulle klare opgaverne på trods af alle samfundsskel.

Preben H. prøvede både at være bybud og ”chokolademand”, der solgte slik til gæsterne i Enghave Bio, samt kontorpiccolo i KAB, inden han kom i gymnasiet og senere samtidig med at han fik sin universitetsuddannelse, havde arbejde i Skattedepartementet. I et afsnit af bogen skildres endvidere hans medvirken i modstandskampens slutfase under besættelsen.

Han blev journalistelev ved Helsingør Socialdemokrat i 1945, og efter aftjent værnepligt i Livgarden og senere overførsel til Hærens Presetjeneste, fortsatte hans journalist-karriere fra 1948 hos Social-Demokraten i København.

Om at være socialdemokrat

Med den socialdemokratiske baggrund hos familie og venner, kom Preben H. allerede med i DSU i som 14-årig som medlem af Frederiksholm-afdelingen fra 1939, som havde fået stillet et lokale til rådighed af AKB i form af overetagen på en garagebygning inde i gården i Peter Sabroes gade/P.Knud-

sens Gade/Enghavevej-karreer. Her lærte han kammeratskab at kende og blev selv formand for afdelingen 4 år efter. Også disse oplevelser skildres med stor varme og fortællelyst.

Preben Hansen er stadig aktivt med i samfundsdebatten bl.a. som flittig læserbrevsskribent, og hans klare politiske – og ikke altid ukritiske holdning kommer også frem i erindringsbogen i en skildring af den politiske udvikling de forløbne årtier:

-Socialdemokrat anser jeg mig stadig for at være, men jeg er i de senere år kommet i tvivl om alle, der kalder sig socialdemokrater, nu også er det. For mig står det ægte Socialdemokrati først og fremmest som et fællesskab, der betingelsesløst forsvarede de svage i samfundet, lægger fornuftsbestemte bånd på de økonomiske kræfters frie spil, beskatter bemedlede stærkere end ubemedlede, sikrer alles lige adgang til uddannelse og praktiserer en tolerance, der er højt hævet over racistiske, fremmedfjendske og religionsbundne fordomme, fastslår forfatteren.

Erindringsbogen, der er rigtigt illustreret, er udkommet på Forlaget Gyldendal. Pris: 249 kr – kan købes i museumsbutikken med sædv. 10% medlemsrabat.

Travlt jubilæumsår for venneforeningen

Hvor administrationen vendte tilbage til museet

Formanden, Preben Sørensen, aflagde beretning.

Ved venneforeningens generalforsamling den 25. januar i museets festsal bød formanden, Preben Sørensen, velkommen til de ca. 60 deltagere og beklagede, at en forkert ugedag (men rette dato) for mødet var anført i medlemsbladet. Til dirigent valgtes Poul Hansen og til referent Ib Arne Rahr.

Formanden indtalte mindeord over afdøde medlemmer i årets løb og fremlagde bestyrelsens beretning:

- 2008 blev et travlt 25 års jubilæumsår, der blev markeret med en vellykket reception efter sidste års generalforsamling med stort fremmøde og med udnævnelse af foreningens første fire æresmedlemmer, Inger Merete Pedersen, Ketty Kjærby,

Robert Larsen og Jack Rothmann – hvoraf flere er tilstede også her i dag. Vi har også markeret jubilæumsåret med en fortsat medlemsfremgang og med god tilslutning til vore forskellige arrangementer og mødetilbud.

Organisatorisk

- Bestyrelsen har også haft travlt med syv møder plus en pakkedag i juni, da årbogen og et medlemsbrev skulle afsted. Vi har generelt et ønske om færre bestyrelsesmøder, så det vil vi prøve at gøre noget ved fremover, hvor tingene forhåbentligt kører lidt lettere.

- Da vores seneste nyvalgte kasserer, Poul Hansen, trak sig fra hvervet bl.a. af helbredshensyn, måtte vi prøve en anden løsning, hvor næstformand Jørgen Strand påtog sig også denne arbejdsopgave, og vi fik med stor velvilje af museets daglige ledelse aftalt, at museets administration atter varetager venneforeningens daglige administration.

- Som det vil fremgå af regnskabet, betaler vi fremover museet 25.000 kr., for denne opgave – men udover at det var helt nødvendigt, er det

også rigeligt pengene værd, når tingene skal fungere ordentligt – som det nu gradvis er kommet til. Naturligvis har der været overgangsproblemer – således kom kontingentoprævningen meget sent i gang, og vi er fortsat i gang med at rykke for manglende 2008 – kontingent.

- Alligevel har vi ved årsskiftet kunnet konstatere et medlemsfremgang på 55 i forhold til 2006, med et samlet medlemstal på 738 ved dette årsskifte – plus dem der yderligere kommer med, når rykkerne bliver betalt. Som det fremgik af medlemsbladet går vi nu i gang med at opkræve dette års kontingent, så vi kan sørge for jeres medlemskort, som bliver trykt bagerst i april-nr. af bladet, som lovet.

Fremtidigt bestyrelsesarbejde

- Det har nu ikke været administration og økonomi altsammen i bestyrelsen. Inspireret af et innovationspapir fra vores næstformand havde vi en længere drøftelse om vores virke fremover. Her blev vi bl.a. enige om i højere grad at søge samarbejde med andre af arbejderbevægelsens organisationer

såsom SFAH, Arbejdernes Kunstforening og AOF, at sørge for en øget markedsføring af venneforeningen også via internettet samt sørge for en planlægning af vore medlemstilbud for en længere periode i relation til museets udstillingskalender.

- Vi ønsker også i langt højere grad at kunne benytte elektronisk post i dialogen med medlemmerne, og det skal nu sættes bedre i system, fortsatte formanden, der takkede bestyrelsen med suppleanter for deres indsats det forløbne år – med en særlig tak til Jørgen Strand for dennes dobbeltopgaver nu og fremover – foruden de mange nye mdl. han fortsat tegner ind i mellem.

Medlemsaktiviteter

-Vi har i årets løb lagt vægt på, i samarbejde med museet, at informere om og indbyde til museets forskellige arrangementer bl.a. udstillingsåbninger og en række forskellige særtilbud. Vi har videreført vore egne medlemsrundvisninger af særudstillinger og har fortsat stor tilslutning – ikke mindst efter at de er flyttet til søndag eftermiddag. Desuden skal nævnes foredragsmødet med Henning Grelle, hvor han for en stor forsamling fortalte om sin nye Stauning-biografi.

- Bestyrelsen mente, at Henning Grelle bl.a. for sin nye

bog, fortjente at modtage LO's kulturpris-men den gik til Nataschas Mindefond i stedet. Nu er Stauning-bogen også nomineret til at blive Årets Historie Bog – i skrap konkurrence med fire andre forfattere, men det er da en ære i sig selv.

- Solhvervsfesten 25. november fik den hidtil største tilslutning med 160 deltagere, med en flot tale af SF-formand Villy Søvndal, og en god stemning med fællessange, fællesspisning og mange fine gevinster ved det amerikanske lotteri.

- Vennebladet er udkommet med tre numre foruden museets flotte årbog i sommer, sagde formanden med en tak til redaktionsudvalget. Bladets indhold bliver i stigende grad koncentret om skildringer af museets mageartede virksomhed samt bog-anmeldelser og orientering om vores egen virksomhed. Oplaget er fortsat 3.000 eksemplarer, hvoraf over 900 udsendes pr. post.

Andre aktiviteter

Formanden oplyste videre, at han som sædvanlig har deltaget i møderne i museets bestyrelse og dermed på nærmeste hold kunnet følge med i museets positive udvikling:

- Vi er meget glade for, at museet nu har tilkæmpet sig bedre økonomiske vilkår og

herunder også får mulighed for den helt nødvendige renovering af tagetagen, som samtidig giver nye udviklingsmuligheder, sagde formanden og omtalte endvidere sin virksomhed som næstformand i Sammenlutningen af Museumsforeninger i Danmark samt som medlem af LO- og Socialdemokraternes Kulturnetværk.

Formanden sluttede sin beretning med en stor tak til museets medarbejdere, som bidrager til at venneforeningen fortsat kan være en aktiv del af museets tilværelse og bagland.

- Til gengæld skal vi fortsat formå at være de ambassadører for museet, som det fortjener. Det kræver også medlemmernes aktive medvirken, og den har vi høj grad kunnet glæde os i jubilæums-året, sagde Preben Sørensen. Beretningen blev eenstemmigt godkendt uden debat.

Debat om medlemskab

Formanden forelagde et bestyrelsesforslag om, at husstands-medlemskabet fra 2010 og fremover skulle erstattes af personligt medlemskab, og forslaget blev i debatten suppleret af næstformanden. Efter spørgsmål og indlæg (med hovedsageligt kritik af forslaget) af Inge Buch, Jens og Lillian Kristensen, Karin Christiansen, Ole Thor,

Ellen Thuesen, Lissa Galle og Ketty Kjarby, viste en afstemning ved håndsoprækning et flertal i mod forslaget, som dermed bortfaldt.

Store fordele

Jørgen Strand gennemgik årsregnskabet med en balance på 217.152 kr, et overskud på 6.832 kr og en egenkapital på 158.496 kr. Han understregede, at bestyrelsen fortsat har ansvaret for foreningens drift.

- Han opregnede de samlede fordele som et medlem har på årsplan i form af gratis adgang til museets udstillinger, tilsendelse af medlemsbladet og årbogen samt deltagelse i foreningens arrangementer; fordele som samlet kan opgøres til 550 kr – og så er rabatfordelene i museums-butikken endda ikke medregnet. Regnskabet blev eenstemmigt godkendt.

Jørgen Strand forelagde endvidere bestyrelsens forslag til budget for 2009 med en balance på 216.700 kr. og et overskud på 7.700 kr. Budgetforslaget blev ligeledes eenstemmigt godkendt.

- Endvidere godkendtes eenstemmigt et uændret medlemskontingent for 2010.

To nyvalg

Til bestyrelsen genvalgte Preben Sørensen, Leif Max Hansen og Ib Arne Rahr og nyvalgte Bendt Thuesen (da

næstformands- og kassererposten nu varetages af én person).

Som suppleanter genvalgte Lise Werup og nyvalgte Erik Juul Andersen, da Søren Lassen ikke ønskede genvalg.

Som revisor genvalgte Bent Hansen og som suppleant Henning Grelle.

Formanden orienterede om de kommende arrangementer på museet, om næste nr. af medlemsbladet samt om udsendelsen af museets årbog i forsommeren. Jørgen Strand spurgte desuden, om der var stemning for en særligt jazzarrangement, hvilket var et forslag som forsamlingen hilste med stort bifald.

Orientering om Arbejdermuseet

Direktør Peter Ludvigsen indledte sin information om museets virksomhed, med at forære alle mødedeltagerne hver 1 eks. af udstillingskataloget om ”Dødens ingeniører”, som desuden er udsendt til alle landets skoler og er blevet benyttet i rigt mål.

Han omtalte Erik Styrbjørn-udstillingen i fjor, succesen med Stauning-biografen, der toppede fagbogs-bestsellerlisten i flere uger og er på vej til 2. oplag samt sidste års enorme tilslutning til Kulturnatten på museet, der sprængte alle rammer.

Peter Ludvigsen omtalte endvidere forsøget på at få

Arbejdernes Forsamlingsbygning placeret på tentativlisten som kandidat til en placering blandt UNESCO's verdenskulturarv samt den kommende istandsættelse af museets tagetage inklusive udvidede publikumsfaciliteter på loftet.

Der ydes tilskud bl.a. fra Arbejdsmarkedets Feriefond og via finansloven.

Et internet-projekt om arbejdslivet på Carlsberg, og et forsøg i forhold til erhvervsskolerne med en it-udstilling af ”Industriens arbejde” blev endvidere omtalt, sammen med en orientering om den kommende særudstilling med udsnit af Arbejdernes Kunstforenings værker samt den efterfølgende særudstilling i.f.m. ABA-jubilæet, inden museets direktør takkede venneforeningens bestyrelse og øvrige medlemmer for positivt samarbejde og god opbakning det forløbne år.

Lillian Kristensen, Næstved, opfordrede slutteligt bestyrelsen og venneforeningen til at arbejde for øget kvindelig repræsentation i bestyrelsen fremover, hvilket formanden lovede at forsøge på. Han takkede Peter Ludvigsen for dennes orientering og dirigenten for kyndig mødeledelse, inden den takkede for god ro og orden samt erklærede mødet for afsluttet.

Aktiv bestyrelse

Venneforeningens bestyrelse gennemfører mange aktiviteter – også af mere praktisk art. En ny opgave de senere år er blevet pakningen af museets årbog med medfølgende medlemsbrev, der hvert år i sommerperioden udsendes til foreningens medlemmer. Årbogen stilles gratis til rådighed af Arbejdermuseet mod at foreningen selv betaler porto og sørger for forsendelsen.

På fotoet ses (fra venstre) bestyrelsesmedlemmerne Preben Sørensen, Lise Werup, Erik Juul Andersen, Jørgen Strand, Bendt Thuesen og Keld Andersen under

pakningen i AOF's lager på Østerbro i København.

Også ved foreningens rundvisninger på museet assisterer mdl. af bestyrelsen. Således tog Lise Werup sig af de ikke færre end 35

deltagere, der deltog i rundvisningen i statsministerudstillingen søndag den 21. juni, hvor de fik en grundig og spændende orientering af udstillingens tilrettelægger, museumsinspektør Helle Leilund.

Kontingentsats pr. 1. 4. 2009

Jeg vil gerne være medlem af Arbejdermuseets venner		sæt kryds
Husstandskontingent	☐	250 kr.
Pensionister / studerende og enkeltpersoner	☐	140 kr.
Pensionistpar	☐	170 kr.
Foreninger (indtil 100 medlemmer)	☐	500 kr.
Foreninger (fra 100-500 medlemmer)	☐	1000 kr.
Foreninger (over 500 medlemmer)	☐	1500 kr.

HUSK
VENLIGST
PORTO

Navn: _____
Gade: _____
Postnr.: _____
By: _____
Tlf. nr.: _____

Arbejdermuseets Venner
Arbejdermuseet

Rømersgade 22
1362 København K

REJSE SCENEN

**Gratis adgang
-mød op i god tid !**

**Søndag den 27. september
kl. 14.00 i festsalen på
Arbejdermuseet.**

**Arrangører:
Arbejdermuseets Venner og
Arbejdernes Kunstforening**

Velkommen til venneforeningens store SOLHVERVSFEST 2009

**tirsdag den 1. december kl. 19.00 i
Arbejdermuseets festsal, Rømersgade 24.**

Solhvervstale af fhv. minister, overborgmesterkandidat
Frank Jensen (S)

Musikalsk underholdning v/**Preben Nissen og Ole Sterndorff**
Fællesspisning og fællessange
Stort amerikansk lotteri med mange gevinster

Billetter á 125 kr. indbefatter varm mad, kaffe/the og småkager.
Drikkevarer for egen regning.

Billetter kan købes i museumsbutikken fra **den 15. oktober**
efter "først til mølle"-princippet. Kun for medlemmer.

**Med venlig hilsen
Bestyrelsen**

Afsender:

Arbejdermuseets Venner · Rømersgade 22 · 1362 København K

POST

PP

DANMARK

EN SKOLESTUE SOM I GAMLE DAGE

Arbejdermuseet har i sommer taget nye undervisningslokaler i brug til Skoletjenesten. Her ses et glimt af en skolestue for ca. 100 år siden, som bl.a. venneforeningens medlemmer har bidraget med rekvisitter til. Læs mere på side 14 om de nye lokaler, som museets øvrige gæster også kan besøge på bestemte tidspunkter.